

Project funded by
EUROPEAN UNION

Общи граници. Общи решения.

НАСОКИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ ОТНОСНО МОРСКИТЕ ОТПАДЪЦИ ЗА ЧЕРНО МОРЕ

Повишаване на обществената осведоменост и намаляване
на морските отпадъци за защита на черноморската екосистема
LitOUTer (BSB-785)
litouterproject.eu

Трабзон 2023

Съдържание

Обещание на проекта LitOUTer 3

За проекта 5

1. Увод 7

2. Характеристики на Черно море и тяхното влияние върху замърсяването с морски отпадъци 8

3. Подходи и инструменти за външна комуникация, използвани в проекта 10

4. Дейности по проекта и целеви аудитории 13

4.1. Комуникационни предизвикателства 13

4.1.1. Уебсайт, лого и дейности в социалните медии 14

4.1.2. Плакат, рол-ъп/банер, тениски/шапки 15

4.1.3. Анимационно филмче за деца, играчки, пъзел с русалка, видео за пътищата на морските отпадъци 16

4.1.4. Брошури, листовки, информационни материали с инфографики 17

4.1.5. Срещи/семинари за повишаване на осведомеността 17

4.1.6. Регионални семинари 18

4.1.7. Международен симпозиум 19

4.1.8. Изложба на открито 20

4.1.9. Обучения за ученици 20

4.1.10. Проучване на терен 21

4.1.11. Обучения за крайбрежните общности 22

4.1.12. Публикации 23

4.1.13. Публичност/Съобщения в медиите 23

5. Предизвикателства пред ефективното предаване на послания за морските отпадъци 24

6. Измерване на постиженията - показатели и оценка 26

7. Изводи 28

Приложение: Показатели за оценка 30

ОБЕЩАНИЕ НА ПРОЕКТА LitOUTer

Помогнете на Черно море сега!

Обещавам да не изхвърлям нищо на сушата и в морето.

БЕЗ ОТПАДЪЦИ!

Обещавам да правя следните прости неща за опазване на морската среда в Черно море:

Обещавам да не изливам масла, бои или химикали в канализацията или тоалетната.

Обещавам да пестя водата, като:

- затварям кранчето, когато си мия зъбите;
- вземам душ с една минута по-кратко.

Обещавам да използвам за пазаруване торбички за многократна употреба и само ако се налага, ще използвам торбички за еднократна употреба.

Обещавам да купувам продукти с по-малко опаковки.

Поемам отговорност за почистването на околната среда. Ще организирам обучения и дейности по почистване, за да дам пример.

Help the Black Sea Now

I pledge to not throw anything on land and sea

Do not THROW

I pledge to do the following simple things to protect the Black Sea environment

I pledge to not pour oil, paints, or chemicals down the drain or toilet.

I pledge to conserve water by:

- Turning off the tap when I am brushing my teeth
- Showering for one minute less

I pledge to use multi-usage bags for shopping, if I have to, I only will use single-usage plastic bags.

I pledge to buy products with less packaging.

I take responsibility to clean my environment. I organise training and clean-up activities to be an example.

Şimdi Karadenize Yardım Et

Hiçbirşeyi Yere Yada Denize Atmayacağımı Taahhüt Ediyorum

ATMA

Basit Şeyler Yaparak Karadeniz'In Çevresini Korumayı Taahhüt Ediyorum.

Lavabolara Ve Tualete Yağ, Boya Yada Kimyasal Dökmeyeceğimi Taahhüt Ediyorum

-Dişimi Fırçalarken Çeşmeyi Kapatacağımı

-1 Dk. Daha Az Süre Duş Alacağımı

Taahhüt Ediyorum

Alışverişlerde Çanta Kullanacağıma, Sadece Mecbur Kalırsam Tek

Kullanımlık Plastik Poşet Kullanacağıma Söz Veriyorum.
Daha Az Paketlenmiş Gıdalar Alacağımı Taahhüt Ediyorum.
Çevremi Temiz Tutmak İçin Sorumluluk Alıyorum. Örnek Olması İçin Eğitim
Ve Temizlik Aktiviteleri Düzenliyorum.

დავეხმაროთ შავ ზღვას ახლა

გპირდებით, რომ ხმელეთსა და ზღვაზე არაფერს დავყრი
არ დაყაროთ

გპირდებით, რომ გავაკეთებ შემდეგ მარტივ აქტივობებს, რათა დავიცვა
შავი ზღვის გარემო

გპირდებით, რომ არ ჩავუშვებ ნავთობს, საღებავებს ან ქიმიურ
ნივთიერებებს კანალიზაციაში ან ტუალეტში

გპირდებით, რომ დავიცავ და შევინარჩუნებ წყალს შემდეგი გზით:

- დავხურავ ონკანს კბილების გახეხვისას
- შხაპს მივიღებ ერთი წუთით ნაკლებ დროში

გპირდებით, რომ საყიდლებისთვის გამოვიყენებ მრავალჯერად ჩანთებს,
თუ მაინც მომიწევს, გამოვიყენებ მხოლოდ ერთჯერადი პლასტმასის
ჩანთებს

გპირდებით, რომ შევიძინ ნაკლები შეფუთვის მქონე პროდუქტებს
მე ვიღებ პასუხისმგებლობას ჩემი გარემოს დასუფთავებაზე. მე ვაწყობ
ტრენინგს და დასუფთავების აქტივობებს, რათა სხვებს მივცე მაგალითი

Ajută Marea Neagră acum!

Mă angajez să nu arunc nimic pe uscat și în mare!

Nu arunca!

Mă angajez să fac următoarele lucruri simple pentru a proteja mediul
Mării Negre.

Mă angajez să nu vars ulei, vopsele sau substanțe chimice în canalul de
scurgere sau toaletă.

Mă angajez să economisesc apa prin:

- Închid robinetul când mă spăl pe dinți.
- Fac duș cu un minut mai puțin.

Mă angajez să folosesc pungii reutilizabile pentru cumpărături, dacă va
trebui, voi folosi doar pungii de plastic de unică folosință.

Mă angajez să cumpăr produse cu mai puțin ambalaje.

Îmi asum responsabilitatea de a curăța mediul. Organizez activități de
instruire și curățare pentru a fi un exemplu.

ЗА ПРОЕКТА

Замърсяването на морето с твърди отпадъци е признато за глобален проблем, който поражда сериозна загриженост за състоянието на морската и крайбрежната среда. Решение на това сложно транснационално предизвикателство търсят различни регионални инициативи, сред които и проектът "Повишаване на обществената осведоменост и намаляване на морските отпадъци за защита на черноморската екосистема (LitOUTer)", насърчаващ повишаването на осведомеността на обществото и съвместните действия за намаляване на речните и морските отпадъци в четири крайбрежни държави. Проектът е подкрепен от Съвместната оперативна програма „Черноморски басейн 2014 - 2020“, а водещ партньор е Черноморският технически университет, Факултет по морски науки, Трабзон, Турция. В проекта участват още Междупароден център за бизнес и икономическо развитие от Грузия, екологичната организация Маре Нострум и Националният институт за морски изследвания и развитие „Григоре Антипа“ от Румъния, а Институтът по океанология към БАН и Черноморска мрежа на неправителствените организации са българските участници в проекта. Този консорциум от шест партньори - НПО, университет и научноизследователски институти от четири черноморски държави - работи съвместно за повишаване на обществената ангажираност относно въздействието на морските отпадъци и използва иновативни методи за повишаване на осведомеността, включително обмен на информация, образование, обучение и демонстрационни дейности, показващи движението на морските отпадъци чрез уеб-базиран хидродинамичен модел.

През периода на осъществяване на проекта бяха използвани много различни материали и техники за повишаване на обществената осведоменост. За ангажиране на целевите групи в целевите райони на проекта във всички партньорски държави бяха използвани анкетно проучване (с два въпросника, попълвани преди и след приключване на обучението), образователни дейности за много различни групи заинтересовани страни, като ученици, деца, учители, жени, рибари, НПО, лица, вземащи решения, религиозни лица, ръководители на училища, представители на морски сектори, на туристически сектори и др. Използвани бяха още семинари, теренни проучвания, дейности по почистване, международен симпозиум, разпространение на много различни видове печатни материали, играчки, образователна игра пъзел с карти и оригами за деца. Демонстрационният модел за придвижването на отпадъците беше разработен за четири речни басейна, по един във всяка страна партньор с отделен сценарий за разпространение на замърсяването в зависимост от посоката и скоростта на вятъра и степента на натоварване с отпадъци.

По време на проекта екипите на партньорите достигнаха пряко до повече от 18 000 участници, а по наша преценка броят на непреките участници е поне пет пъти по-голям от броя на пряко ангажираните чрез социалните и масовите медии.

При тези резултати можем да смятаме, че като екип сме допринесли за постигането на целите на проекта и вярваме, че с това сме подпомогнали неговото въздействие върху целевите групи.

Като водещи партньори на проекта искаме да благодарим на всички екипи и участници от различните държави. Вярваме, че създаденото приятелство ще продължи и това сътрудничество ще открие нови възможности за бъдещи проекти.

Координатори на партньорите

Институция, държава

доц. д-р Джошкун ЕРЮЗ
проф. д-р Фатма ТЕЛЛИ КАРАКОЧ
г-н Давид ЦИСКАРИДЗЕ
г-жа Анка-Мария ПАНАИТ
доц. д-р Виолин РАЙКОВ
д-р Елена СТОЙКА
г-жа Ема ГИЛЕВА

ЧТУ, Турция
ЧТУ, Турция
МЦБИР, Грузия
Маре Нострум, Румъния
ИО-БАН, България
НИМРД, Румъния
Черноморска мрежа на НПО,
България

1. УВОД

Морски отпадъци наричаме твърдите отпадъци, които откриваме на плажа и в морето, като например фасове от цигари, пластмасови бутилки и капачки, парчета пластмаса и стиропор, опаковки, предмети за еднократна употреба, медицински отпадъци, изхвърлени предмети от бита, отпадъци от строителство и риболовни дейности, както и много други предмети. Въпреки че сред тях отчитаме голямо разнообразие от материали, пластмасата преобладава и често достига до 90% от всички морски отпадъци. Подобно на други материали, пластмасата се запазва в морската среда с години, тъй като се разгражда изключително бавно. Морските отпадъци придават непривлекателен вид на нашите плажове и на морето и може да навредят на околната среда, човешкото здраве и местната икономика.

Проектът „Повишаване на обществената осведоменост и намаляване на морските отпадъци за опазване на черноморската екосистема (LitOUTer)“ отчита необходимостта да знаем повече за морските отпадъци, които пътуват през границите от една държава в друга и да работим заедно с нашите съседи на Черно море, за да помогнем за намаляване на замърсяването.

Консорциумът по проекта, съставен от партньори с различен профил, използва редица иновативни методи за повишаване на обществената осведоменост и целенасочени комуникационни послания за повече координирани усилия и промяна в някои от нашите лични навици и обществените политики и практики за управление на отпадъците.

Насоки за комуникация относно морските отпадъци за Черно море (НКМО-ЧМ) представят обобщение на опита на партньорите в комуникацията в рамките на дейности за повишаване на осведомеността на целевите групи и образователни дейности. Насоките представят преглед на постиженията на проекта в ангажирането на ключови регионални целеви групи с техните специфични изисквания за информираност и комуникация. Изданието акцентира върху резултатите и въздействието на комуникацията в определени тематични области, свързани с ефективното намаляване на морските отпадъци.

Насоките за комуникация ще бъдат използвани за по-нататъшно развитие на постиженията на проекта и за поддържане на тяхното влияние върху целевите групи в ангажираните с проекта черноморски държави, за повишаване на осведомеността на участниците относно проблема с морските отпадъци и значението на неговото решаване, за формиране на тяхното разбиране за морската среда и за подобряване на познанията им за политиките в областта на околната среда на всички нива - от местно до регионално. Това, от своя страна, следва

да изгради подкрепа за прилагането на политиките и да създаде добавената стойност за морската среда, икономиката, човешкото здраве и благосъстояние.

2. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ЧЕРНО МОРЕ И ТЯХНОТО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ЗАМЪРСЯВАНЕТО С МОРСКИ ОТПАДЪЦИ

Черно море е почти напълно изолиран воден басейн със зонално удължаване и меридионален размер приблизително 1200 км, вариращ от 500 км на запад до 250 км на изток (Фигура 1). То получава притоци от голям водосборен басейн. Река Дунав, една от най-големите реки в Европа, оказва силно влияние върху черноморската екосистема. Черно море е силно стратифицирано, като най-значително е разслоението в горния 100-метров слой. В дълбочина водният слой с дебелина до 2000 м в абисалната равнина притежава почти еднакви вертикални характеристики под 200 м. Черно море е свързано със световния океан чрез тесните протоци на Босфора и Дарданелите.

Черно море е едно от най-младите морета в геоложко отношение, образувало се е преди 7500 - 8000 години и е било сладководно езеро. То е затворено между тектоничните плочи на Европа и Азия и на места е достига дълбочина над 2 км. Площта на Черно море е 423 000 кв. км, а водосборният му басейн е с пет пъти по-голяма територия, 2 414 000 кв. км, с части от двадесет държави, на която живее население от 191 994 000, заустващи води и отпадъци в реките и морето. Излаз на крайбрежието на Черно море имат шест държави: България, Грузия, Румъния, Руската федерация, Турция и Украйна.

Черно море има положителен сладководен баланс, което означава, че получава повече пресни води от реките и валежите, отколкото губи от изпарение. Ето защо излишъкът от води изтича през Босфора към Мраморно море. Така през проливите се образуват два потока. Горният поток напуска Черно море и извежда от него повърхностните води. Междувременно друг дънен поток внася солена вода, около 35%, от Средиземно море към Черно море. Солената вода се смесва с водите на самия басейн и това води до сравнително ниската соленост на повърхността, около 17,5 - 18%. Обемът на дънния поток е около 300 кубически километра, което е приблизително половината от повърхностния поток.

Поради специфичните характеристики, описани по-горе, Черно море има два различни водни слоя: по-лек горен слой от 0 м до приблизително 200 м дълбочина и по-плътен долен слой от 200 м до морското дъно. Тази стратификация на водите е причина за слабата вертикална циркулация в тях.

Водите от двата слоя не се смесват лесно и това оказва огромно влияние върху живота в морето. В цялото Черно море на дълбочина

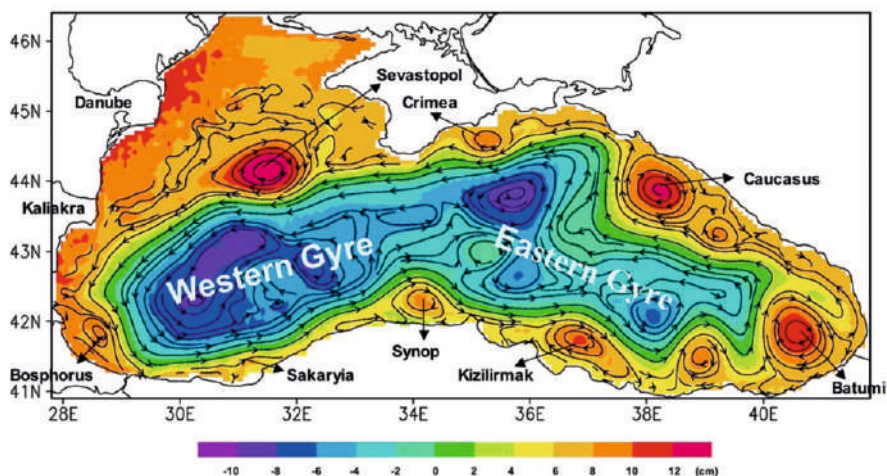
под 150 - 200 м съществува постоянна зона на сероводород, лишена от аеробни форми на живот. На това ниво кислородът напълно липсва. Богатите на кислород повърхностни води, поддържащи по-голямата част от живота в морето, съставляват само около 13% от обема на Черно море.

Тези особености оказват влияние върху състоянието на морската среда и зависещото от нея разнообразие от организми, като са тясно свързани и с морските отпадъци. Те са ключът към характера и проблемите на екологичното здраве на Черно море.

Силните течения в Черно море са важен фактор за преноса на разтворени вещества, плаваща материя и живи организми из цялото море, като по този начин причиняват трансгранично разпространение на замърсяване, инвазивни видове, морски отпадъци.

Поради големия си водосборен басейн в сравнение със собствената си площ, Черно море е много уязвимо на натиск от наземни човешки дейности и екологичното му здраве зависи както от крайбрежните, така и от извън крайбрежните държави във водосборния басейн. Поради същата причина то е уязвимо към измененията на климата. Основен тип проблемни замърсители са различни видове твърди отпадъци, изхвърлени в морето от кораби и някои крайбрежни градове.

Изследванията потвърждават общия извод, че морските отпадъци в Черно море са критичен проблем за целия басейн, усложнен от териториални предизвикателства като значителен натиск от наземни източници, утежнен от много голямата площ на водосборния басейн,

Фигура 1: Черноморският басейн и основни течения (Разбиране на динамиката на Черно море от Емил В. Станев, Океанография, том 18, бр. 2, 2005.)

изключително ограничени обмен със световния океан, гъсто населеното крайбрежие, добре развития крайбрежен туризъм и натрупването на отпадъци по някои плажове, натоварения морски трафик и различни допълнителни натоварвания от реки и зауствания от множество крайбрежни пристанища, индустриални зони и градски райони.

Физическите характеристики на Черно море, като полузатворен басейн, силна стратификация, силен ръб и антициклонални течения, могат да повлияят на поведението на движението на отпадъците в целия басейн на Черно море (Фигура 1). Възможно е отпадъците да не потъват лесно и да не се изхвърлят от целия басейн. Основните източници на морските отпадъци са от сушата, речните басейни и, разбира се, от морските дейности (Фигура 2).

Фигура 2: Сценарии за движението на отпадъци в целия Черноморски басейн (из доклада на проекта LitOUTer)

3. ПОДХОДИ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ВЪНШНА КОМУНИКАЦИЯ, ИЗПОЛЗВАНИ В ПРОЕКТА

LitOUTer се занимава със сложен трансграничен екологичен проблем със сериозни последици за състоянието на морската и крайбрежната среда, икономиката, безопасността и човешкото здраве. Целта на проекта е да повиши осведомеността за замърсяването с морски отпадъци сред представители на публичните институции, местните власти, ключовите заинтересовани страни и широката общественост, като се фокусира върху намаляването и успешното управление на речните и морските отпадъци. Други специфични цели са насочени

към повишаване на осведомеността относно отговорностите на заинтересованите страни за намаляване на морските отпадъци, идентифициране на източниците им и подбор на методи и добри практики за смекчаване на въздействието на морските отпадъци чрез подобро управление на твърдите отпадъци, стратегии за превенция при източника, намаляване и почистване.

Всички тези проблеми бяха решени чрез комуникационни дейности с ясни и лесни за разбиране послания, разработени от партньорските екипи за дейности по информиране, повишаване на осведомеността, демонстрации и обучение. Те бяха използвани с всички ключови целеви групи - власти, секторни агенции, доставчици на инфраструктура и обществени услуги, морски предприятия, рибари, преподаватели, студенти, групи по интереси, особено екологични НПО, крайбрежни общности и широката общественост.

За да постигнат ефективна комуникация, добро разбиране и трансгранична видимост на LitOUTer сред широк кръг от различни целеви групи, партньорите използваха ефективни комуникационни подходи и инструменти, за да подобрят познанията на хората и да насърчат разбирането и сътрудничеството.

Комуникационните дейности на LitOUTer бяха осъществявани през целия период на проекта с цел популяризиране на проекта и неговите цели и задачи сред основните заинтересовани страни и широката общественост, повишаване на осведомеността за проблема с морските отпадъци в страните от Черноморския регион, информиране на националната и регионалната общественост, насърчаване на участието в дейностите по проекта и осигуряване на видимост на резултатите и постиженията на проекта.

Тези **комуникационни елементи и дейности** са интегрирани в различни по-големи събития и продукти за информация, повишаване на осведомеността, образование, практически изследвания и разпространение, които са част от всички работни пакети на LitOUTer. Интервенциите се основават на принципи като: **информиране** - информиране и подобряване на разбирането и знанията на всички целеви аудитории за необходимостта от справяне със замърсяването с морски отпадъци и важността на участието в такъв проект като LitOUTer заедно с регионалните партньори, включително използването на научна информация и данни; **участие** - насърчаване на участието на крайбрежните общности на жителите на крайбрежието, администрациите, бизнеса, преподавателите, студентите и други заинтересовани страни в дейностите по проекта; **сътрудничество и последващи действия** - насърчаване на сътрудничеството с партньорите, обмена, прозрачността на информацията и постиженията на проекта за национални и регионални контакти по време на и след

изпълнението на проекта.

В комуникационните дейности по проекта бяха приложени **ключови подходи и инструменти** с цел да се разпространи информация и да се повиши осведомеността и разбирането на всички целеви групи по въпросите на морските отпадъци, така че те да могат да разберат целта на проекта и значението на проблема за околната среда, икономиката и собствения им живот. От съществено значение е заинтересованите страни да постигнат по-добро разбиране на ценностите и услугите на здравите морски екосистеми.

По-нататъшните **цели на комуникацията са**: - да помогне на идентифицираните целеви групи да разберат своята роля и принос към проблемите с морските отпадъци и да ги стимулира да бъдат активни участници в обществените екологични дейности; - да популяризира идеята за предотвратяване на замърсяването и знанията за правилното управление на твърдите отпадъци; - да подкрепи комуникацията и сътрудничеството между целевите групи, които помагат за опазването и възстановяването на Черно море и трансграничното сътрудничество; - да подкрепи комуникацията и работата в мрежа, научното сътрудничество и последващите дейности на проекта.

Подходът на LitOUTer към проблемите с морските отпадъци е чрез **насърчаване на интегрирано управление**, включващо предотвратяване при източника, намаляване на отпадъците чрез минимизиране, рециклиране, почистване, подобряване на обществените политики и практики за управление на отпадъците.

Основната задача е да се достигне до онези целеви групи, които могат да имат най-пряко въздействие върху намаляването на отпадъците при източника. Проектът започва с проучвания на политиките и правната рамка на национално и регионално ниво, насочени към намаляване на морските отпадъци. Те помагат да се идентифицират тематични области и специфични инструменти,

подходящи за повишаване на осведомеността на целевите групи заинтересовани страни. Друга група от дейности очертава методологията за ангажиране на заинтересованите страни в LitOUTer. Тъй като много от дейностите са свързани с предотвратяване и намаляване на отпадъците при източника и подобряване на индивидуалните знания и навици на участниците, проектът проведе две проучвания на техните знания, очаквания и отношение към замърсяването с морски отпадъци. Те позволиха на партньорите да идентифицират подходящите инструменти за насърчаване на участието в публичните политики на групи заинтересовани страни и да оценят ефективността на проекта в края на изпълнението. Проектът подкрепи много информационни и образователни дейности за повишаване на осведомеността, изложби на открито и теренни проучвания, семинари и международен симпозиум. Значителен интерес представлява компютърно базираната демонстрация с модели на източници, пренос и отлагане на морски отпадъци, започващи от устията на реките и последващото разпределение по бреговата линия, изготвена от научните партньори в LitOUTer. Интерактивният интернет базиран модел със свободен достъп е използван като средство за обучение и ангажиране на заинтересованите страни. В допълнение към това проектът използва предварително дефинирани комуникационни дейности: комуникационни стартиращи дейности, предвиждащи разпространение на информация за началото на проекта; дигитални дейности, включително уеб сайтове, лого и дейности със социални медии; публикации от симпозиума и настоящите насоки; и публични събития, предвиждащи репортажи от събития или дейности по телевизията и други медии.

4. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОЕКТА И ЦЕЛЕВИ АУДИТОРИИ

Някои комуникационни дейности са предварително дефинирани в предложението на проекта. За останалите дейности партньорите по LitOUTer са положили допълнителни усилия и са използвали собствените си медийни канали за разпространение на информация и ключови послания за проекта сред по-широка аудитория.

4.1. Комуникационни предизвикателства

Въпреки че морските отпадъци са само един от замърсителите в Черно море, които увреждат екологичното здраве на морската среда, те се превръщат във все по-голям проблем, далч надхвърлящ границите на региона. Има някои специфични предизвикателства не само по отношение на решението на проблема, но и по отношение на комуникацията, свързана с него.

Партньорите на LitOUTer разпространиха някои послания до определените заинтересовани страни, за да обяснят сложността на

проблема и поетапните координирани усилия, необходими за неговото решаване:

- Обучаваме се за предотвратяване на замърсяването при източника, точно както при предотвратяването на замърсяването с твърди отпадъци.
- Обучаваме се за намаляване на отпадъците както на сушата, така и в морето.
- Действаме на сушата и въвличаме както гражданите, така и властите в предотвратяването и намаляването на отпадъците.
- Обучаваме и включваме много целеви групи от заинтересовани страни, включително морските сектори.
- Намаляваме натрупаните отпадъци чрез действия за почистване както на брега, така и в морето, където и когато е възможно.
- Партньорите са използвали различни комуникационни послания и са се обърнали към целевите групи на проекта, като са избрали подходящи подходи за конкретните дейности.
- Партньорите по проекта от страните от ЕС провеждат своите проучвания на терен в съответствие с методологията за мониторинг на морските отпадъци по плажовете, включена в "Ръководство за мониторинг на морските отпадъци в европейските морета" - документ с насоки в рамките на Общата стратегия за прилагане на Рамковата директива за морска стратегия за мониторинг на Дескриптор 10 - Морски отпадъци.

4.1.1. Уебсайт, лого и дейности в социалните медии

Целева публика: широката общественост и всички целеви групи.

Комуникационна цел: Постигане на максимална видимост на проекта с незабавно и директно изясняване на разглеждания проблем и предоставяне на информация за дейностите и постиженията.

Логото на проекта LitOUTer и шаблони с логото за презентации и прессъобщения са предоставени от водещия партньор на всички партньори в началото на проекта. Партньорите са участвали в избора

на логото сред няколко версии. То е използвано през целия период на изпълнение на проекта за документи, доклади, публикации, прессъобщения, уебсайт и др. Логото с очертанията на Черно море осигурява успешна визуализация на замърсяването на крайбрежието от дейности на плажа на заден план и илюстрира проблема, решаван от проекта. Ключовото послание за опазване на морето за бъдещите поколения е кодирано в изображението - отпадъците OUT!

Партньорите по проекта използват логото в шаблони за документи и дейности както на английски, така и на националните езици.

Уебсайтът на проекта е създаден от водещия партньор и е достъпен на <https://litouterproject.eu/> Партньорите са предоставили превод на съответните раздели на националните езици. Връзката към уебсайта на проекта е достъпна във всички брошури, листовки, печатни материали за информирани и публикации в социалните медии.

Дейностите в социалните медии са доста разнообразни. Проектът и партньорите използват Facebook, Instagram, Youtube, блог страница и Twitter за разпространение на информация за проекта. Уебсайтът на проекта се използва активно по време на проекта и ще се поддържа пет години след приключването му. В допълнение към уебсайта на проекта всички партньори са използвали собствените си сайтове, за да информират читатели и последователи за своите дейности.

Резултати: Външният комуникационен ефект е максимизиран чрез видимост, постигната чрез редовното използване на логото, уебсайта и информационните канали на социалните медии на партньорите. Партньорите успешно създаваха новини и дописки за дейности, използвайки дигитални средства за комуникация - техните уебсайтове и социални медии. Някои партньори са постигнали успешно ангажиране на целева публика във Facebook въз основа на комуникация относно LitOUTer. Те успешно отправят посланията за проблемите с морските отпадъци до групи в социалните медии с екологично настроените потребители, предимно крайбрежни жители, любители на морските спортове, активисти на НПО и ангажирани граждани.

4.1.2. Плакат, рол-ъп/банер, тениски/шапки

Целева публика: широката общественост, избрани заинтересовани страни и всички заинтересовани групи

Комуникационна цел: да се постигне максимална видимост на проекта и да послужи за информация и повишаване на осведомеността

Резултати: Плакатите на проекта и банерите са част от регламентираните информационни материали. Планираните бройки плакати и банери са изработени от всички партньори. Всички плакати

са създадени на партньорските групи заинтересовани страни и са използвани на срещи по проекта, семинари, обучения. Рол-ъп/банерите също са използвани за събития по проекти, работни срещи, симпозиуми и изложби. Плакатите и рол-ъп/банерите послужиха за информационни цели за повишаване на обществената осведоменост, популяризиране на проекта сред основните заинтересовани страни и по-широката публика. Тениските, шапките и чантите също са част от информационните материали и са произведени по план. Произведените материали бяха използвани по време на организираните присъствени обучения. Ролбанерите също бяха използвани за осигуряване на видимост за проекта при присъствени дейности, при срещи с оператори на плажове, обучения в училища, семинари, изложби на открито и по време на други конференции. Материалите за повишаване на осведомеността помогнаха на хората да насочат вниманието си към проблема със замърсяването на морето с отпадъци, да се включат в дейностите по проекта, да разберат проблема и своята роля и да се почувстват част от група, която е в състояние да предприеме действия и да разбере, че други хора работят за постигането на подобна цел.

4.1.3. Анимационно филмче за деца, играчки, пъзел с русалка, видео за пътищата на морските отпадъци

Целева публика: малки деца, млади хора, образователни експерти, някои възрастни

Комуникационна цел: Да образова деца и млади хора по въпросите на морските отпадъци и да ги информира за вредата от отпадъците и особено от замърсяването с пластмаси за морската среда и морските видове. Интерактивните информационни материали имат за цел да информират младите хора за замърсяването с пластмаси и въвеждането на дейности като превенция, повторна употреба и рециклиране. Материалите имат за цел да повишат информираността на родителите, които могат да бъдат повлияни от нагласите,

навиците, посланията на децата си относно отпадъците и предотвратяването на замърсяването на морето с отпадъци. Учителите, другите преподаватели и екологичните активисти също могат да използват материалите за осведомяване.

Вид събития: образователни дейности, обучения, обществени събития като изложби, почистване на бреговете и други екологични събития и др.

Ключови послания: Действахме като пример за подражание за намаляване на морските отпадъци. Не бива да оставяме отпадъци на плажа, по крайбрежието или по бреговете на реките, тъй като те са вредни за морските обитатели и хората. Трябва да използваме по-малко пластмаса, за да направим икономия от ресурсите и да опазим околната среда. Не замърсявайте реките и морето, всички ние се нуждаем от здраво и чисто Черно море за всички.

Резултати: целевата аудитория, информирана за замърсяването с морски отпадъци и наясно с вредата от тях

4.1.4. Брошури, листовки, информационни материали с инфографики

Целева публика: възрастни, млади хора, експерти, НПО, лица, вземащи решения, определени заинтересовани страни

Комуникационна цел: да се популяризират целите, задачите и дейности на проекта (на роден език и английски) пред национална и чуждестранна публика; да се запознаят читателите с проблема с морските отпадъци и с добрите практики за управление на отпадъците.

Ключови послания: Замърсяването с морски отпадъци е важен регионален проблем, който се нуждае от координирани усилия, информация и образование, както и практически дейности за намаляване и ограничаване на замърсяването. Необходимо е да се насърчи възприемането на добри практики за управление на морските отпадъци и намаляване на тяхното въздействие върху околната среда и морето сред всички целеви групи.

Резултати: Публикациите са подкрепили ключови послания от други дейности, в които са участвали представители на целевите групи. Те са послужили като ориентир за комуникационни дейности по проекта. Произведените публикации като брошури, листовки, плакати, игра на оригами и др. са разпространявани в рамките на различни дейности като обучения, посещения на обекти, изложби на открито, симпозиум.

4.1.5. Среци/семинари за повишаване на осведомеността

Целева публика: местни заинтересовани страни (лица, вземащи решения, ученици, деца, местни експерти, възрастни, жени, рибари, НПО)

Комуникационна цел: Повишаване на осведомеността по проблемите на морските отпадъци и поставяне на акцент върху потребителските навици и поведение; информирание, образование и повишаване на осведомеността на местната общност относно проблема с морските отпадъци и отрицателните им въздействия върху местната икономика; повишаване информираността на местната общност за нейния принос към проблемите с морските отпадъци и решаването им; наасърчаване на местната общност да намали отпадъците си/да изхвърля отговорно отпадъци, за да допринесе за намаляване на морските отпадъци.

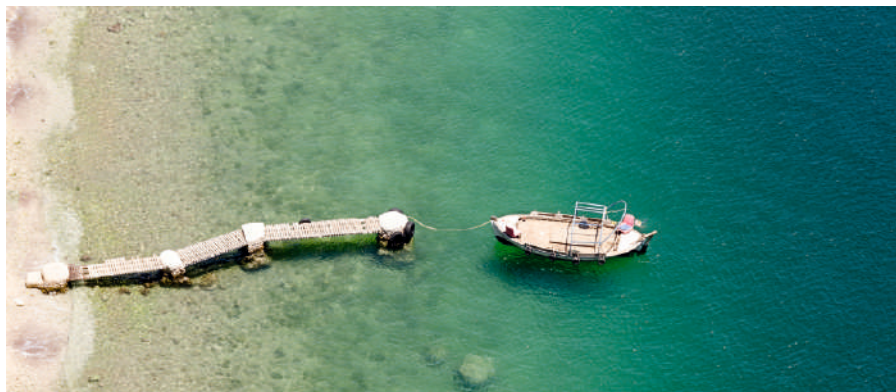
Ключови послания: Морските отпадъци имат отрицателно въздействие върху околната среда, човешкото здраве и местната икономика. Местните общности трябва да намалят отпадъците и да ги изхвърлят правилно, за да допринесат за намаляването на морските отпадъци. По време на дейностите използвахме няколко прости комуникационни послания: „Започваме от битовите навици в ежедневието, за да научим повече за грижата и опазването на Черно море. Да научим азбуката на промяната - нека започнем с добрите практики у дома и потребителския избор. Време е за промяна за Черно море! “

Резултати: Обучени заинтересовани страни по проблемите на морските отпадъци; заинтересованите страни се насърчават да подобрят личните си навици, да намалят отпадъците и да ги изхвърлят правилно; заинтересованите страни са насърчени да подкрепят намаляването на морските отпадъци и кръговата икономика.

4.1.6. Регионални семинари

Целева публика: партньорски екипи и лица, вземащи решения, експерти, заинтересовани страни.

Комуникационна цел: Повишаване на осведомеността относно трансграничните дейности за намаляване на замърсяването с морски

отпадъци; информиране, образование и повишаване на осведомеността относно регионалните аспекти на замърсяването с морски отпадъци в Черно море; повишаване на осведомеността на местните общности относно добрите практики в страните партньори.

Ключови послания: Морските отпадъци са регионален проблем с трансграничен ефект върху всички крайбрежни страни. Във всяка страна могат да се прилагат добри практики за намаляване на отрицателните въздействия на отпадъците върху околната среда, човешкото здраве и местната икономика. Постиженията на проекта и трансграничните дейности допринасят за повишаване на осведомеността относно необходимостта от решаване на проблема с морските отпадъци.

Резултати: Партньорските екипи и представители на заинтересованите страни бяха обучени по проблемите на морските отпадъци и обмениха добри практики. Заинтересованите страни бяха насърчени да приемат добри практики за трансграничен обмен. Видимостта на проекта в медиите, на местно и национално ниво беше успешно постигната. Заинтересованите страни от партньорските черноморски държави получиха положителна обратна връзка за споделяне на методи и добри практики за справяне с проблема с морските отпадъци и въздействието им върху околната среда. Комуникационните послания бяха успешно разпространени от местните и национални медии.

4.1.7. Международен симпозиум

Целева публика: регионална и международна експертна общност, партньорски екипи и заинтересовани страни, местни заинтересовани страни и експерти, учени, университетски преподаватели, студенти и НПО

Комуникационна цел: Осигуряване на международна видимост на проекта и неговите постижения; повишаване на осведомеността относно замърсяването на Черно море с морски отпадъци и информиране за международни проучвания и мониторингови дейности и практики, насочени към намаляване на морските отпадъци

Ключови послания: Морските отпадъци са глобален проблем, който трябва да бъде решаван съвместно от учени от всички страни и институции. Замърсяването на Черно море с морски отпадъци е важен регионален проблем, а учени и експерти трябва да са последователни в своите изследвания и планиране на дейности, насочени към проблема. Местните общности и правителствата във всички крайбрежни страни са загрижени за проблема и започват действия.

Резултати: Международната видимост на проекта, международният експертен и научен обмен бяха успешно постигнати. Постигната беше видимост на проекта в местните, националните, регионалните и

международните медии. Представени бяха книгата на симпозиума и много публикации.

4.1.8. Изложба на открито

Целева публика: крайбрежни общности, посетители на брега и туристи

Комуникационна цел: да популяризира проекта и да информира местните общности за целта и целите на проекта и дейностите по проекта; да включи местните крайбрежни общности в разпространението на информационни материали и в обмяна на добри практики за управление на отпадъците.

Ключови послания: Замърсяването с морски отпадъци е важен регионален проблем, който засяга всички жители на крайбрежието. Трябва да прилагаме координирани усилия, разпространяване на информация и образование, както и практически дейности за ограничаване и намаляване на замърсяването. Необходимо е да се насърчи възприемането на добри практики за управление на отпадъците и предотвратяване образуването на морски отпадъци, като се намали въздействието им върху морето и крайбрежната среда.

Резултати: Изложбите на открито направиха проекта видим за местните крайбрежни общности и подпомогнаха разпространението на информация за проекта. Медийни репортажи и публикации в сайтове подкрепиха комуникационния ефект от изложбите. Беше установено, че избраните зони като центъра на градовете, музеи, паркове са много подходящи места за изложбата на проекта. Броят и видовете посетители като туристи, възрастни хора и хора с увреждания се увеличи поради леснодостъпните изложбени площи. Една от изложбите, разположена в музей, която престоя там по-дълго от планираното, увеличи броя на посетителите до 30 233.

4.1.9. Обучения за ученици

Целева публика: местни училища по крайбрежието, преподаватели, неправителствени организации, участващи в дейности

за екологично образование и осведоменост, родители, учители.

Комуникационна цел: да информира и образова младите хора относно проблема с морските отпадъци и тяхното отрицателно въздействие върху морската среда, човешкото здраве и местната икономика; да повиши информираността на ученици, преподаватели и родители за приноса на всеки човек към процеса на образуване и изхвърляне на отпадъци; да информира за добри практики за предотвратяване на морските отпадъци и намаляването им; да насърчава отговорното лично участие в намаляването на морските отпадъци.

Ключови послания: Замърсяването с морски отпадъци е сериозен екологичен проблем, засягащ всички морета и океани. Морските отпадъци са важен проблем за всички черноморски страни. Трябва да действат заедно, за да информираме и образоваме хората и да управляваме правилно нашите твърди отпадъци, така че да не попадат в морето. Всеки от нас може да помогне за намаляване на замърсяването чрез отговорни лични действия.

Резултати: обучени млади хора и преподаватели, семейства, включени и насърчавани да участват в дейностите по проекта за подобряване на личните навици, намаляване на отпадъците и правилното им изхвърляне; подобрена осведоменост на заинтересованите страни относно намаляването на морските отпадъци и кръговата икономика.

4.1.10. Проучване на терен

Целева публика: местни ученици, преподаватели, НПО, участващи в дейности за екологично образование и осведоменост, родители, общественост

Комуникационна цел: да информира и образова младите хора и техните семейства по въпроса за морските отпадъци и да насърчи отговорното лично участие в намаляването на морските отпадъци; да повиши осведомеността за приноса на всеки член на обществото за опазването на Черно море; да запознае целевата група с гражданската наука и да насърчи научния подход и използването на науката при решаването на екологични проблеми.

Ключови послания: Замърсяването с морски отпадъци е сериозен екологичен проблем за Черно море и всички морета и океани. Морските отпадъци причиняват вреда на морската екосистема, човешкото здравео и безопасност и местната икономика във всички крайбрежни страни. Трябва да намалим замърсяването и да действат заедно, за да образоваме хората и да управляваме правилно нашите твърди отпадъци, така че да не попадат в морето. Всеки от нас може да помогне за намаляване на замърсяването с морски отпадъци в Черно море.

Резултати: подобрена осведоменост и познания относно проблема с морските отпадъци сред младите хора и преподавателите им и сред семействата, включени и насърчени да участват в проектните дейности; подобрени лични навици за намаляване на отпадъците и правилното им изхвърляне; повишена осведоменост на заинтересованите страни относно намаляването на морските отпадъци и кръговата икономика; положителен имидж на проекта и неговите цели, които са разпознаваеми и видими за местните преподаватели и общности; ангажиране на лицата, вземащи решения, с теренните проучвания, за да демонстрира пред тях важноста на дейности по почистване на плажа.

4.1.11. Обучения за крайбрежните общности

Целева публика: местни хора и лица, вземащи решения, местни крайбрежни заинтересовани страни като ученици, жени, рибари, НПО и др.

Комуникационна цел: информирание, образование и повишаване на осведомеността на местната общност относно проблема с морските отпадъци и тяхното отрицателно въздействие върху морската и крайбрежната среда, човешкото здраве и безопасност и местната икономика; повишаване на осведомеността на местната общност за нейния принос за разрешаването на проблема с морските отпадъци; насърчаване на местната общност да намали отпадъците си, особено пластмасовите отпадъци, да събира разделно, да намали употребата на стоки с опаковки и пластмасови предмети за еднократна употреба и др., за да допринесе за намаляване на морските отпадъци.

Ключови послания: Можем да действаме заедно, за да намалим морските отпадъци и техните отрицателни въздействия върху околната среда, човешкото здраве и местната икономика. Местните общности трябва да намалят отпадъците и да ги изхвърлят правилно, за да допринесат за намаляването на морските отпадъци.

Резултати: Местните заинтересовани страни са подобрили

осведомеността си по проблемите на морските отпадъци. Местните заинтересовани страни се насърчават да подобрят личните си навици, да намалят отпадъците и да ги събират разделно. Заинтересованите страни се насърчават да намалят употребата на пластмаса в домакинствата, местата за ваканционно настаняване, къмпингите и др. Заинтересованите страни са запознати с проблема с намаляването на морските отпадъци и кръговата икономика. Крайбрежните общности на страните партньори са информирани за проблема с отпадъците в околната среда от листовките и брошурите на проекта, където е представена йерархията на отпадъците, и започват обсъждане как идеите могат да бъдат използвани от деца, родители и семейства. Партньорите са използвали успешно ясните комуникационни послания, разработени от покойния проф. Лорънс Д. Ми в добре познатия обет „Помогнете на Черно море сега!“ като са запознавали с тях целевата си аудитория, обяснявайки прехода от по-прости към по-сложни дейности, стъпка по стъпка до финалното активно участие в общественото управление по екологични въпроси.

4.1.12. Публикации

Целева публика: регионална и международна експертна общност, учени, преподаватели, студенти

Комуникационна цел: да направи проекта и неговите дейности видими за международната научна и експертна общност; да осигури начало и основа за по-нататъшно експертно и научно сътрудничество по проблемите на околната среда в Черно море и да насърчи проучвания, дейности и обмен на добри практики, насочени към намаляване на морските отпадъци.

Ключови послания: Морските отпадъци в Черно море са важен регионален проблем и учените и експертите са последователни в своите изследвания и планови дейности, насочени към решаването му. Съществува добра основа за по-нататъшно сътрудничество и усилия за включване на учени, експерти, местни общности и правителства от всички крайбрежни държави.

Резултати: подобрен международен имидж и видимост на проекта и участващите експерти; резултатите от проекта и дейностите, популяризирани пред международната експертна общност; публикациите осигуряват подкрепа за устойчивостта на постиженията на проекта.

4.1.13. Публичност / Съобщения в медиите

Целева публика: местна и национална общественост във всички страни партньори, целева аудитория на местни и национални медии, социални медии, посетители на собствени уебсайтове на партньорите по проекта и други комуникационни канали

Комуникационна цел: да направи проекта и неговите дейности

видими за обществеността в страните партньори и за международната публика; да популяризира дейностите по проекта и да повиши осведомеността относно проблемите с морските отпадъци в Черно море; да насърчава проучвания, дейности и обмен на добри практики, насочени към намаляване на морските отпадъци.

Ключови послания: Морските отпадъци в Черно море са важен регионален екологичен проблем със сериозни последици за опазването на морското биоразнообразие, безопасността, човешкото здраве и икономиката. Много групи от заинтересовани страни имат роли и отговорности за решаването на трансграничния проблем. Незабавно трябва да бъдат положени координирани и ефективни усилия за подобряване на управлението на отпадъците и намаляване на замърсяването с морски отпадъци чрез дейности по тяхното предотвратяване и намаляване, а когато е необходимо, почистване. Действията трябва да включват учени, експерти, местни общности и правителствата на всички крайбрежни държави.

Резултати: подобрена видимост на проекта на всички нива за много широк кръг от заинтересовани страни и широката общественост; повишена осведоменост на регионалната общественост по проблемите на морските отпадъци в Черно море и опазване на неговото биоразнообразие.

5. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ЕФЕКТИВНОТО ПРЕДАВАНЕ НА ПОСЛАНИЯ ЗА МОРСКИТЕ ОТПАДЪЦИ

Сложността на проблема със замърсяването с морски отпадъци е основното предизвикателство пред комуникационните дейности и проектът LitOUTer не прави изключение. Хората трябва да бъдат запознати с процеса на управление на отпадъците и с пътищата, по които неправилно управляваните отпадъци стигат до морето. Управлението на пластмасовите отпадъци е друго специфично предизвикателство с оглед на непрекъснатото нарастване на

употребата на пластмаси. Щетите, причинени от морските отпадъци, са още една сложна тема, която трябва да бъде комуникирана на целевата аудитория. Следователно хората от крайбрежните общности и всички целеви групи, идентифицирани от екипите на проекта, трябва да бъдат включени и информирани, така че да разберат проблема, да почувстват загриженост и отговорност и да бъдат мотивирани да предприемат действия заедно с други хора, работещи за постигане на обща цел.

Решение за сложността на проблема беше намерено чрез разнообразни дейности, подходящи за различни групи, социални роли, професии и възрасти. Екипите в четирите страни партньори се обърнаха към заинтересовани страни с различен статус, национални характеристики, разбираня и нива на опит. Те бяха изправени пред различни гледни точки за действията, необходими за постигане на решения. Това беше постигнато с внимателен подбор на послания към целевите групи, които да отговорят на техните специфични разбираня, чувство за отговорност и действия, които ще допринесат за промени в личното поведение.

Партньорските екипи успешно обясниха на аудиторията си подробностите за източниците на морски отпадъци и факти за дългото време на разлагане на отпадъците в морето. Например, риболовните кооперации като целеви групи разбраха и приеха необходимостта от избягване на замърсяването с изоставени риболовни уреди.

Морските отпадъци могат да бъдат лесно разпознаваем и видим проблем за всеки посетител на плажа. Въпреки това, едно от предизвикателствата при комуникирането за мащабите на проблема е, че повечето хора не могат да видят морски отпадъци на морското дъно или тези, плаващи на повърхността, във водния стълб и още по-малко, когато са едва видими или не се виждат с невъоръжено око, както в случая с микропластмасите. Екипите на партньорите по проекта предадоха успешно нужната информация на заинтересованите страни и показаха нагледно отпадъците на места, където те обикновено не се виждат. Това бе постигнато чрез илюстративни материали за повишаване на осведомеността с изображения, инфографики, снимки и чрез визуализиране на научни данни в компютърно базирания модел на отлагане и разпространение на морски отпадъци на представената вече Фигура 2.

Партньорите са използвали прости и разбираеми послания, за да отговорят на сложността на проблема - Не замърсявай! Използвай пазарска чанта за многократна употреба! Намалете артикулите за еднократна употреба, за да спестите пари и ресурси. В няколко обещания за помощ на Черно море са изброени просто формулирани дейности за лични действия, като всички те са насочени към

правилното управление на отпадъците. Всички партньорски екипи предоставиха нагледни материали за повишаване на осведомеността и подкрепиха нагледната информация с прости послания и директна комуникация, където това беше възможно, за да свържат различните социални групи във всяка страна и отвъд границите.

Въпреки различията между хората или групите от заинтересовани страни, връзката между заплахата за околната среда и ответното действие бе успешно предадена и обяснена чрез демонстриране на добри практики. Най-успешната комуникация беше постигната по време на семинарите с демонстрации на правилно депониране на отпадъци, управление на отпадъци и отпадъчни води и някои дейности по почистване на плажа и крайбрежието за намаляване на замърсяването на морето с отпадъци. Екипите постигнаха особено ефективна комуникация когато отправяха лични послания и свързваха вредите от морските отпадъци с евентуални последици за плажуващите, човешкото здраве, крайбрежния туризъм, бизнеса, морската среда и морските организми. Партньорите даваха идеи и насоки как да се намалят вредите от морските отпадъци и как да се постигне пряко или непряко подобрене в усилията за решаването на проблема.

6. ИЗМЕРВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА - ПОКАЗАТЕЛИ И ОЦЕНКА

Оценката на комуникацията в LitOUTer е важна за оценката на ефективността и въздействието на комуникационните усилия върху резултатите от проекта. Комуникационните дейности успешно допринесоха за постигането на комуникационната цел: да се популяризират имиджът на проекта и неговите цели и задачи сред основните заинтересовани страни и широката общественост, като се повиши осведомеността по въпроса за морските отпадъци в държавите от Черноморския регион.

Индикаторите, които са част от Насоките за комуникация относно

морските отпадъци за Черно море, може да се използват за измерване на ефективността на комуникационните дейности, допринасящи за постигането на резултатите и целите на проекта. Планираният брой индикатори е постигнат от консорциума на проекта LitOUTer (Приложение Таблица 1).

Тези комуникационни елементи, които нямат предварително определени целеви стойности (съобщения за пресата, медийни репортажи и др.), се изпълняват редовно, в голям брой и от всички партньори, като обхващат всички етапи от изпълнението на проекта и ключови събития и постижения. Партньорите са използвали както публични канали за комуникация, така и собствени уебсайтове и социални медии. Те допринесоха успешно за видимостта на проекта и повишаване на осведомеността на целевата аудитория.

Въздействието на комуникационните дейности по проекта върху ангажираните представители на целевите групи е отразено в проучването на знанията, нагласите и поведението на заинтересованите страни, свързани с проекта. Проектът е допринесъл за подобряване на знанията на изследваните групи, които са се научили да разбират аспектите на проблемите, свързани с морските отпадъци, да определят местата, източниците и пътищата на морските отпадъци, да оценяват ролята на замърсителите и ефективността на мерките и дейностите, насочени към намаляване на морските отпадъци. Освен това чрез самооценка участниците са определили собствените си роли в процеса на намаляване на морските отпадъци. Комуникационните дейности са спомогнали за създаването на чувство за лична отговорност по въпросите на отпадъците сред всички целеви групи. Те са помогнали да се подчертае значението на личното участие и подкрепата за обществените кампании и дейности, свързани с намаляването на морските отпадъци.

При комуникацията с общностите по крайбрежието, с младите хора, учителите и НПО са се очертали и някои проблеми. По време на проекта е отделено голямо внимание на концепцията за личната отговорност, за индивидуалните практики по отношение на отпадъците. В комуникацията и обучението се е наблягало на необходимата промяна в личните навици, на правилното депониране и намаляването на отпадъците, на разделното събиране и нуждата от икономия на ресурси. Хората като цяло са проявили загриженост за състоянието на морето и крайбрежната среда и за замърсяването на морето с отпадъци, но те са разглеждали управлението на отпадъците главно като задължение на властите, общините, фирмите за комунални услуги. Според статистическите данни разделното събиране на отпадъци засега не се прилага ефективно. Това е проблем, свързан с наличието на съоръжения по места, със система

за управление на отпадъците и съответните услуги по почистване и сметосъбиране. Концепцията за личната отговорност се нуждае от допълнително развитие и разширяване по отношение на обществената активност. От усъвършенстване се нуждае и обществената система за управление на отпадъците, която трябва да включва всички нива от йерархията за управление на отпадъците. Когато говорим за ефективни мерки за намаляване на морските отпадъци, хората все още свързват това в много голяма степен с дейностите по почистване и с мерките в края на процеса, а не с предотвратяване образуването на отпадъци и с намаляването им.

Общественото участие в управлението по екологични въпроси, включително по проблема с морските отпадъци, не е особено популярно в региона. Концепцията за работа с властите по въпроси и проблеми на управлението на отпадъците или участие в публични обществени дейности, свързани с намаляването на морските отпадъци, не намира широка подкрепа сред заинтересованите страни на LitOUTer и се нуждае от допълнително внимание.

7. ИЗВОДИ

Многобройни заинтересовани страни и експерти в Черноморския регион, сред които учени, преподаватели и неправителствени организации, участват в опазването на околната среда, като повишават осведомеността за значението на опазването на природата и биологичното разнообразие. Тъй като замърсяването с морски отпадъци продължава да бъде една от водещите теми във всички крайбрежни държави, правилното управление на отпадъците, свързано с намаляването на морските отпадъци, остава важен въпрос както на национално, така и на регионално ниво.

В този контекст комуникационните дейности на LitOUTer и насърчаването на трансграничното разбирателство и сътрудничество по регионални екологични въпроси допринесоха за засилване на

осведомеността на гражданите, че към проблема с твърдите отпадъци трябва да се подходи ефективно от всички заинтересовани страни, особено от тези, които имат отговорности и роли в този процес. Въз основа на съществуващото законодателство и програми страните партньори планират да прилагат подобро управление на отпадъците, за да въведат кръговия подход, нулевото замърсяване, липсата на нетни емисии и други политики, насочени към изменението на климата и деградацията на околната среда.

Проектът LitOUTer доближи обществата в региона до по-добро разбиране на проблема със замърсяването с морски отпадъци, механизмите, които стоят зад него, и отговорностите на всички, които трябва да участват в решаването му.

ПРИЛОЖЕНИЕ: ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОЦЕНКА

Дейности	Индикатори	Стойност
Лого на проекта	Брой видове употреби (документи, уеб и др.)	Използвани над 12 000 пъти Всички произведени по проекта продукти са с лого
Уебсайт на проекта - (зрители)	месеци функциониране език посещения/читатели	93 месеца (общо) 5 езика Над 12879 посещения/читатели
Социални медии	новини	Над 500 местни и национални новини във всички страни партньори
Плакати	произведени артикули раздадени артикули	600 плаката бяха изработени и разпространени в целевите райони
Рол-ъп/Банер	брой произведени брой събития, използващи рол банери	21 рол-ъп/банера са използвани в над 190 дейности
Анимация за деца	места/локации за използване брой зрители	https://litouterproject.eu/videos/ 5 езика 14 000 на турски 241 на английски
Играчки	брой произведени	2000 броя, разпространени в целевите райони
Пъзел с русалка	брой разпространени пъзели	10 000 комплекта, разпространени в целевите райони (въпросите и отговорите на пъзелите бяха преведени на партньорските езици (превод на пет езика)
Видеоклип за пътя на морските отпадъци	произведени артикули брой разпространени	https://www.youtube.com/watch?v=7q3ySfOnajQ Един документален видеоклип, видян от над 20 000 зрители
Тениски / Шапки / Чанти	брой места / локации на използване	Тениски:1000 / Шапки:150 / Чанти:160 бяха разпространени в целевите райони

Дейности	Индикатори	Стойност
Брошури / дигитални	произведени артикули раздадени артикули	10 000 брошури/дигитални бяха разпространени в целевите райони
Информационни материали / инфографики	месеци функциониране език посещения/читатели	Плакати: 50/Оригами карти: 1500 /Снимки: 500 бяха разпространени в целевите райони
Срещи / семинари за повишаване на осведомеността	изпълнени събития брой ангажирани участници	124 дейности / 3352 участници
Семинари	брой проведени / брой участници	9 събития / 438 участници
Международен симпозиум	брой участници брой презентации брой публикации брой медийни репортажи / отразяване	331 участници 39 устни презентации / 16 постерни презентации
Изложба на открито	брой въввлечени участници	6 събития / 3450 посетители
Обучения на деца/ученици	брой събития брой ангажирани участници	45 събития / 2963 участници
Теренно проучване	извършени събития въвлечени участници	над 15 събития / 720 участници
Публикации вкл. Насоки за комуникация	изготвени и разпространени	7 доклада за напредъка 1 Сборник с резюмета на симпозиума 1 Насоки за комуникация
Публичност	брой публикации	КТУ: https://litouterproject.eu/ Изготвени са 8 доклада за напредъка по дейностите на проекта. Представена е една книга за симпозиума.

Изданието е редактирано от:
Черноморски технически университет
Факултет по морски науки
Адрес: Черноморски технически университет
Факултет по морски науки, Трабзон
E-mail: coskuneruz@gmail.com
Website: litouterproject.eu

Съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2014 - 2020“
Изданието е редактирано от Черноморски технически университет, Факултет по морски науки
Трабзон, март 2023 г.

Съвместната оперативна програма „Черноморски басейн 2014 -2020“ е съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския инструмент за съседство и от участващите страни: Армения, България, Грузия, Гърция, Молдова, Румъния, Турция и Украйна.

Настоящата публикация е изготвена с финансовата подкрепа на Европейския съюз. Отговорност за нейното съдържание носи единствено Черноморският технически университет, Факултет по морски науки и тя не отразява непременно възгледите на Европейския съюз.